

Pohjois-Savo, savolaisuus, Kuopio

Anon. 1992. ”Juva 550 vuotta: Savolainen emäpitäjä hakeutui läntiseen Eurooppaan jo 1442.” Helsingin Sanomat 19.1.1992, A17.
Anon. 1998. ”Meellä on katto korkealla ja laejat levveellä. Rytkösen Olli ei häpeile savolaisuuttaan”. Miilu 14.1.1998, 3. *– Etoasiasta tämmönen rylläkkä, sanaili Vännimäessä kotonaan joulua viettänyt Rytkösen Olli, jonka savonnos Opeliksiin orjalaeva –sarjakuvasta aiheutti melkoisen mediamyllytyksen.
Anon. 2005 [kirja-arvostelu]. ”Savolainen höystää. Ruvetaanpas viäntämään oekeen levveetä savoo”. Miilu 21.12.2005, 15. *[kuvateksti] Jukka Lappalaisen Höystikkäät -kirja on mukavaa luettavaa. Hänen edellinen julkaisunsa oli Kielveräjä, Ylä-Savon murre-sanakirja.
Anon. 2013. ”HS 50 vuotta sitten 4.elokuuta 1963: Pähkinäsaaren rauhan rajakiviä löydettiin.” Helsingin Sanomat 4.8.2013, C29. *”Satoja vuosia kadoksissa ollut 640 vuotta sitten solmitun Pähkinäsaaren rauhan rajakivi on nyt löydetty Pielaveden Kaltosen kylästä Karjalankoskesta. Mm. akateemikko Kustaa Vilkuna etsi tätä rauhan kiveä viimeksi syksyllä vuonna 1960, jolloin hän kulki koko rajalinjan ja kävi Karjalankoskella.”
Dfurva, Juha 2003. ”Haaskan tuntunen opas”. [kirja-arvostelu] Seppo Roth – Olavi Rytkönen (toim.): Seleviutumisopas Savossa. 5. uusittu painos. Ruutinkeksijä 2003. Kansan Uutiset 31.7.2003, 16.
Karjalainen, Jussi 1997. ”Villisikkoo kalakukossa, suapiko olla? Savonkielisen Asterix-albumin kääntäjä Olavi Rytkönen kävi tuomassa tuliaisensa pääkaupunkiin.” Helsingin Sanomat 9.7.1997, B5. *Vastuulliseen mutta vaaralliseen tehtävään selviytyi Olavi Rytkönen – niin savolainen nimi kuin voi olla! Hän on pian 30 täyttävä kaveri, joka työskentelee vapaa-ajanohjaajana Panganrannan lomakodissa Pielavedellä, Ylä-Savossa... Murre-Asterixien idea ei ole aivan uusi, vaan ainakin Saksassa sellaisia on julkaistu useitakin.
Karvinen, Vesa 2005. ”Suattaahan se olla noinnii – Savolaisuus politiikan voimavarana”. Uutispäivä Demari 29.4.2005, 8.
Murtorinne, Eino 1999. ”Emeritusprofessori Kauko Pirinen. Keskiajan syvälinen tuntija tutki ja koulutti tutkijoita.” [nekrologi] Helsingin Sanomat 14.6.1999, A4.
Nenola, Pirjo 2006. ”Kirja Suur-Saimaasta kertoo sukujen juurista”. Iisalmen Sanomat 29.11.2006, 23. *Suur-Saimaa. Ihminen 10 000 vuotta Muinais-Saimaan rannoilla -kirjan on toimittanut Lappalaisten sukuseuran puheenjohtaja eläkkeellä oleva valtioneurologi Eino Lappalainen.
Nimimerkki JJ 1951. ”Unohdetaanko Savon matkailukohteet? Nähtävyyksiä on – mainostus laiminlyöty. Savon Sanomat N:o 121/1951. *Olympiavuosi lähestyy. Entiset, valtaväylien varsilla sijaitsevat näköalapaikat eivät riitä. *[kuvateksti] Kesäinen näkymä Sonkajärvellä Jyrkänkosken yläpuolen suvannolla.
Pekonen, Osmo 1998. ”Savolaiset ovat Suomen ranskalaisia”. Helsingin Sanomat 6.1.1998, A17. (mielipidekirjoitus). *Kuopiolainen kanslianeuvos Heikki Viitala (HS 6.12) on esittänyt vääristelyjä väitteitä vuodeksi 1999 valmistellusta savolaisten suuresta heimojuhlasta, jota suunnittelemaan kansalaisvaltuuskuntaan kuulun. *Savolaiset ovat Suomen ranskalaisia: luonaisen diplomaattisen lahjakkuuden ja verbaalisen notkeuden mestareita. *Viitala on jopa yrittänyt monopolisoida Savon nimenkin entiselle Kuopion läänille, mutta tämäkin yritys on tuhoon tuomittu. Todellisuudessa Savo sai alkunsa Savilahdesta eli nykyisen Mikkelin seudulta. Oma kotitaloni seisoo Mikkelin maalaiskunnassa keskellä Tuukkalan kylää, jonka rautakautisista kalmistoista on kaivettu esiin savolaisten vanhimpien tunnettujen esi-isien luurangot sekä kuuluisa Tuukkalan muinaispuku. *Sotahuutomme kanslianeuvos Viitalan vääristelyjä historiantulkintoja vastaan on: Vive la Savonie libre!
Pölkki, Minna 2001. ”Kiikarilla näkisi vielä kauemmas”. Helsingin Sanomat 20.8.2001, A 8. *[maakuntien korkeimmat kohdat] Reippaan 232 metrin korkuinen Puijo jää auttamatta Rautavaaran 318,3 metrisen Maaselmäen alapuolelle – 75 metrin tornikaan ei auta.
Soikkanen, Hannu 2004. ”Dosentti Arvo M. Soininen perehtyi Savon asuttamiseen”. [nekrologi] Helsingin Sanomat 2.3.2004, A15. *Soinisen väitöskirjan ”Pohjois-Savon asuttamisesta keski- ja uuden ajan vaihteessa” merkitystä ilmentää esimerkiksi se, että siitä otettiin vuonna 1981 uusi painos.

Sorjonen, Pia 1998. ”Varo tyhmää savolaista, se voi olla vallan huipulla, Seleviytymisopas Savossa paljastaa”. *Kansan Uutiset* 16.6.1998, 18.

*Yksi savolainen on eksoottinen lisä cocktail-kutsuilla. Kaksi savolaista on sosiaalinen ongelma. Kolme savolaista on Seppo Kääriäisen tupailta. Kun savolaisia tuli enemmän kuin kolme, heitä varten piti rakentaa Jakomäki. Näin Rothin seleviytymisopas käsittelee Savon kansaa... – Koska kukaan muu ei olisi seleviytymisopasta osannut kirjoittaa, tein sen itse, Roth lohkaisee ja mutisee, että syksyllä on ilmestymässä eepos *Suloinen Savonmaa*.

Tikkanen, Tarja 1998. ”Herännäisyyden alkutaipaleen tunnot välittyvät elävinä. Lauri Juhana Niskasen alkuperäiset tekstit kirjaksi”. *Iisalmen Sanomat* 24.7.1998, 8.

*Niskanen kirjoitti muistiin herännäisyyden tapahtumia Pohjois-Savosta, Iisalmesta, Kiuruvedeltä, Maaningalta ja Nilsiästä vuosilta 1796–1837.

*Kaksiosainen ’Muisto Kirja Hengellisten asiain päälle’ – 80 sivua käsinkirjoitettua vanhaa suomenkieltä on nyt saatu päivänvaloon kansallisarkiston kätköistä, kun iisalmelainen sukututkimuksen harrastaja, IS-Vet:in toimitusjohtaja Matti Pehkonen on toimittanut ja painattanut tekstit kansien väliin. Näköispainos valmistui Niskasten sukukokoukseen kesäkuun lopulle. Matti Pehkonen on itse suoraan kuudennessa polvessa Lauri Juhana Niskasen jälkeläinen.